

05-06.04.23

8-Б (1гр.), 8-В

Укр.мова

Вч.: Харенко Ю.А.

Розділові знаки при вставних словах (словосполученнях, реченнях)

Мета уроку:

- **навчальна:** ознайомити учнів із поняттям «вставні слова»; навчити визначати їх у реченні; формувати вміння виділяти в тексті вставні слова комами; навчити правильно інтонувати речення зі вставними словами;
- **розвивальна:** розвивати вміння школярів складати висловлювання за поданою темою; працювати колективно та самостійно; логічне мислення, творчу уяву; мовленнєві навички;
- **виховна:** виховувати інтерес до української мови, традицій українського народу.

ВСТАВНІ СЛОВА та СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ —

це слова та сполучення слів, за допомогою яких мовець виражає своє ставлення до повідомлюваного.

*Без сумніву, майбутнє країни
залежить від кожного громадянина.*

*Правду кажучи, рідна мова в рідній
Україні досі на правах невістки.*

ГРУПИ ЗА ЗНАЧЕННЯМ:

виражають упевненість або невпевненість

виражають почуття мовця

виражають увічливість або використовуються для
пожвавлення бесіди

вказують на джерело інформації

вказують на послідовність викладу думок

Розділові знаки при вставних словах і словосполученнях

Вставні слова та словосполучення на письмі завжди виділяються комами.

Між сполучником і вставним словом завжди ставимо кому.

*Боляче думати, як цей, **може**, найдосвідченіший із людей нашої планетної системи вперто змагався зі смертю, нищістю, байдужістю і, **головне**, з самотністю, ніколи не знаючи спочинку.*

Якщо ж протиставний сполучник а (рідше але) стосується вставного слова, то він відокремлюється комою разом із ним.

***А можливо**, хлопчик був як всі люди.*

ВСТАВНІ РЕЧЕННЯ

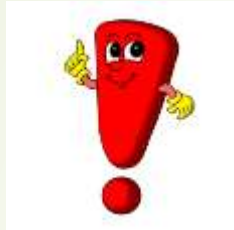
**виражають ті самі значення,
що й вставні слова та словосполучення.**

*Вставними реченнями
мовець може висловлювати
додаткові повідомлення,
побіжні зауваження або
уточнення основної думки
речення.*

*Один купець, — забув, як звати, — із ярмарку
багато грошей віз.*

Розділові знаки при вставних реченнях

Засоби виділення вставлених конструкцій – *кома, тире* або *дужки*. Розділові знаки при вставлених конструкціях зазвичай залежать від інтонації.

Вставні речення, які несуть додаткове повідомлення або пояснення до основного змісту речення, здебільшого виділяються дужками.

І хіба не безглуздо, що через оці його лисі з'їжджені скати (ніяк не може добитися нових!) десь там мусять загинути люди.

Розділові знаки при вставних реченнях

Невеликі вставні конструкції, які стоять переважно в середині основного речення й мають із ним тісніший змістовий зв'язок, виділяються з обох боків тире.

*За вікном — згори було видно —
шуміло, вирувало залите сонцем місто.*

Комами з тире відокремлюються від інших членів основного речення вставні конструкції тоді, коли на місці розриву мала б стояти кома.

*Є люди на землі, — а то б не варто й жити,
— що крізь щоденний труд уміють і любити,
і усміхатись, й мислити, й шукать.*

Усно виконайте тестові завдання:

Третє зайве

- 1. Наш тренер може Дніпро перепливати.**
- 2. Кожен може мріяти про майбутнє.**
- 3. Може зима вже відступає?**

Третє зайве

1. Навіть, майже, приблизно.
2. Принаймні, наче, адже.
3. Мабуть, отже, по-перше.

**Вставити пропущені вставні слова,
словосполу-чення, речення.**

Висловити думку з певністю

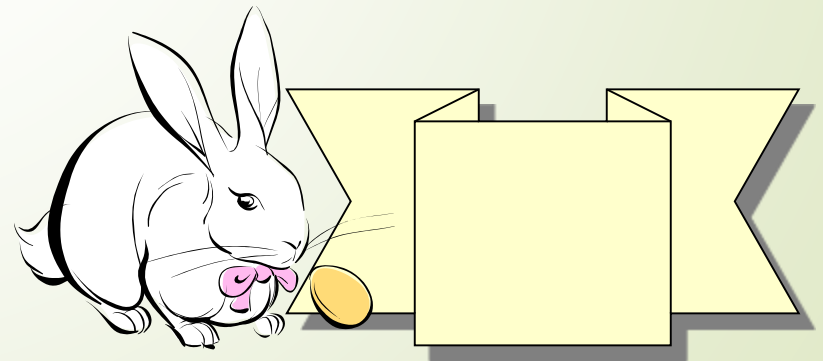
Ти... став хорошим учнем.

Щоденна зарядка ... зміцнює здоров'я.

*Режим дня... допомагає учневі правильно
розпо-ділити свій час.*

Завдання. Знайдіть вставні слова й виділіть їх комами.

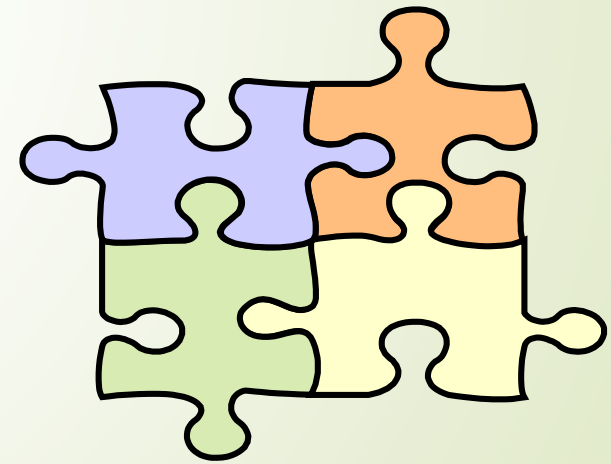
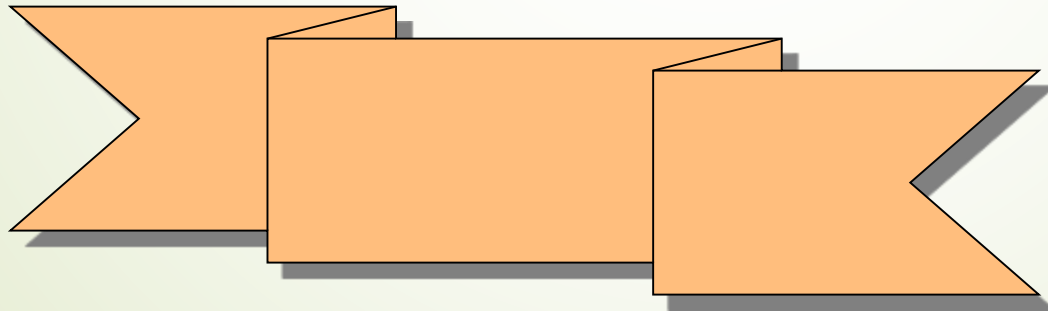
1. Не можна казуть людині помолодшати, а подобрішати завжди можна(О.Гончар).
2. Здавалосьь заgrimів десь на небі грім (С.Васильченко).
3. І справді то скрипіли сінешні двері у хаті баби Ярини.

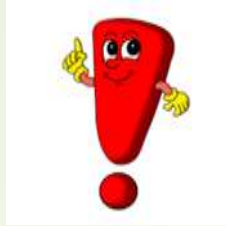

**Завдання : Спишіть , увівши в речення
замість крапок вставні слова .**

- 1. Відступати нам , ... , пізно , а ... , немає підстав .**
- 2. ... , цей вірш можна швидко вивчити напам'ять .**
- 3. Сміх додає років , ...**

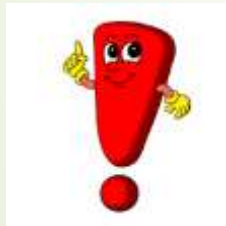
ВИСНОВКИ:

1. Вставні слова (словосполучення, речення) певним чином оцінюють, уточнюють основне повідомлення в реченні.

2. Вставні слова (словосполучення) поділяються на кілька груп за значенням, на письмі виділяються комами.

3. Вставні речення на письмі виділяються комами, тире, дужками.

4. Вставні слова (словосполучення, речення) не є членами речення.

Домашнє завдання:

Опрацювати параграфи 32-33;
виконати вправу 2 на ст.119
(переписати речення, поставити
розділові знаки).